

ԷԿՈՆՈՄԻԿԱ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Ա.Գ. Գալստյան, Լ.Հ. Հարոյան, Վ.Ա. Մելիք-Փարսադանյան

ՄԱՔՈՒԻԻ ԴՅՈՒՐԱՑԻԱՅԻ ՄԻ ՔԱՆԻ ՀԱՏԿՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՑԱԼ

Դյուրացիան առավել հաճախ կիրառվող մեծություններից է հաստատուն եկամուտով գործիքների վերլուծություններում: Հայտնի են Մաքոլիի, ձևափոխված, արդյունավետ, սփրեդ և այլ դյուրացիաներ, որոնք լայն կիրառություն ունեն պայուսակի և ռիսկերի կառավարման գործառնություններում: Սույն աշխատանքում ուսումնասիրվում է Մաքոլիի դյուրացիան, դրա հատկությունները և կիրառությունները հաստատուն եկամուտով ներդրումային նախագծերում: Մասնավորապես սպացուցվում են տարբեր պարտատոմսերի համար Մաքոլիի դյուրացիայի՝ մինչև մարում ժամկետից կախված որոշ հատկություններ, ինչպես նաև ներդրումային հորիզոնի եկամտաբերության միտումների տեսանկյունից դիտարկվում է որպես ներդրումային հորիզոն Մաքոլիի դյուրացիայի նշանակությունը:

Առանցքային բառեր. Մաքոլիի դյուրացիա, ձևափոխված դյուրացիա, մինչև մարում ժամկետ, ներդրումային հորիզոն, ներդրումային հորիզոնի եկամտաբերություն:

Դյուրացիայի գաղափարը առաջին անգամ շրջանառության մեջ է դրել Ֆ. Մաքոլին՝ սահմանելով այն որպես դրամական հոսքերի միջին ժամկետայնություն [1]: Մաքոլիի դյուրացիան ներկայացնելու նպատակով դիտարկենք ներդրումային նախագիծ, որի $t_1, t_2, \dots, t_N$ պահերի դրամական հոսքերը հայտնի են ժամանակի $t_0 = 0$ պահին՝ $CF_1, CF_2, \dots, CF_N$ ($CF_j > 0, j = \overline{1, N}$), y -ը պահանջվող եկամտաբերությունն է ($y > 0$): Դիցուք՝ d -ն ժամանակի ինչ-որ պահ է՝ $t_k < d \leq t_{k+1}, k = \overline{0, N-1}$, որը բավարարում է (1)-ին.

$$(d - t_1) \frac{CF_1}{(1 + y)^{t_1}} + \dots + (d - t_k) \frac{CF_k}{(1 + y)^{t_k}} = (t_{k+1} - d) \frac{CF_1}{(1 + y)^{t_{k+1}}} + \dots + (t_N - d) \frac{CF_N}{(1 + y)^{t_N}} \quad (1)$$

Ըստ սահմանման՝ d -ն ժամանակի այն պահն է, որտեղ հավասարվում են ստացված և ստացվելիք դրամական հոսքերի ներկա արժեքները՝ կշռված դրամական հոսքի՝ մինչև տվյալ պահը եղած ժամանակով [2]:

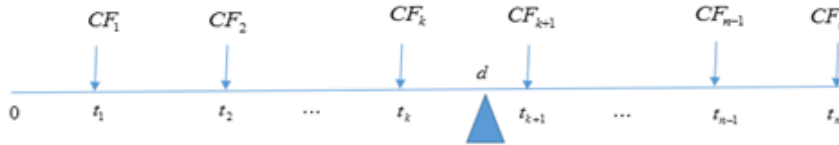
Լուծելով (1)-ը d -ի նկատմամբ՝ կստանանք.

$$d = \frac{\sum_{k=1}^N t_k \frac{CF_k}{(1 + y)^{t_k}}}{\sum_{k=1}^N \frac{CF_k}{(1 + y)^{t_k}}} = \sum_{k=1}^N t_k \cdot \omega_k, \quad (2)$$

որտեղ ω_k -ն k -րդ դրամական հոսքի ներկա արժեքի կշիռն է պարտատոմսի գնի (բոլոր դրամական հոսքերի ներկա արժեքների գումարի) մեջ: (2) մեծությունը հայտնի է որպես Մաքոլիի դյուրացիա:

Այսպիսով, d -ն դրամական հոսքերի ստացման պահերի միջին կշռված մեծություն է (Գծապատկեր 1):

Գծապատկեր 1. Դրամական հոսքերը ժամանակային հորիզոնում

Մասնագիտական գրականությունը Մաքուլիի դյուրացիան առավել հաճախ դիտարկում է $t_k = k, CF_k = cF, k = \overline{1, N-1}, CF_N = cF + F$ բնութագիրն ունեցող պարտատոմսի¹ (plain vanilla) համար: Այս պարագայում, որոշակի ձևափոխություններից հետո (2)-ը ներկայացվում է հետևյալ տեսքով [3,7,9].

$$d(c, y, N) = \frac{1+y}{y} - \frac{N(c-y)+1+y}{c(1+y)^N - (c-y)}, \quad (3)$$

Հայտնի է նաև Մաքուլիի դյուրացիայի և ձևափոխված դյուրացիայի կապը [3].

$$d = \frac{\partial \ln P}{\partial \ln(1+y)} = \frac{\partial \ln P}{\partial y} : \frac{\partial \ln(1+y)}{\partial y} = -\frac{1}{P} \frac{\partial P}{\partial y} (1+y) = md(1+y), \quad (4)$$

որտեղ md -ն ձևափոխված դյուրացիան է:

Ստորև ներկայացնենք Մաքուլիի դյուրացիայի մի քանի հատկություններ, որոնք կարելի է դիտարկել վերոնշյալ հավասարումներից.

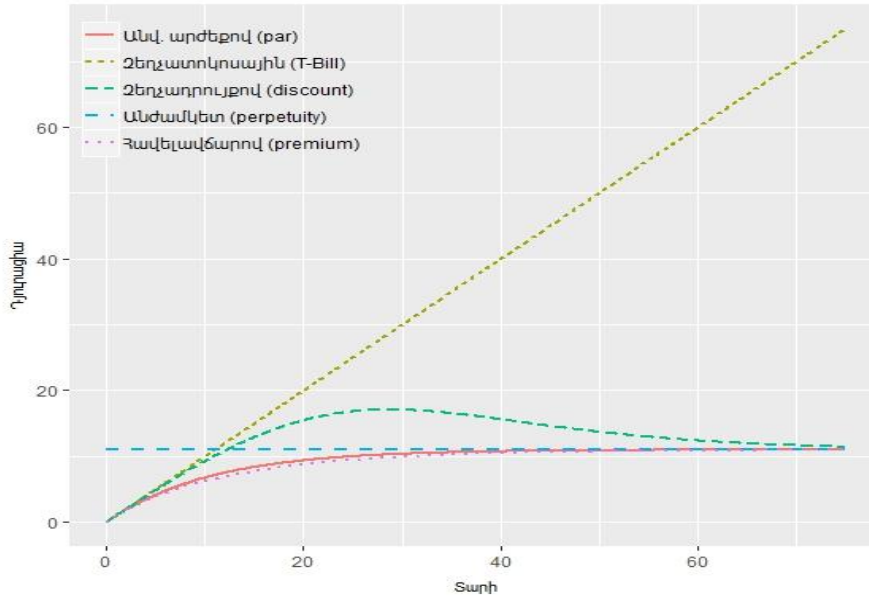
1. Մաքուլիի դյուրացիայի չափման միավորը ժամանակն է, և $0 < d \leq N$:
2. $d(c, y, N)$ -ը նվազող ֆունկցիա է y -ից, երբ մնացած պարամետրերը ենթադրվում են անփոփոխ:
3. $d(c, y, N)$ -ը նվազող ֆունկցիա է c -ից, երբ մնացած պարամետրերը ենթադրվում են անփոփոխ:
4. Երբ պարտատոմսի դյուրացիան հաշվարկվում է արժեկտրոնների վճարման պահերի միջև, ապա $d_* = d - \frac{t}{T}$, որտեղ T -ն արժեկտրոնային փուլի օրերի քանակն է, իսկ t -ն հաշվարկման պահից մինչև հաջորդ արժեկտրոնի վճարման պահն ընկած օրերի քանակը:
5. Եթե պարտատոմսը գեղջատոկոսային է ($c = 0$), ապա $d = N$, այսինքն՝ գեղջատոկոսային պարտատոմսի Մաքուլիի դյուրացիան մինչև մարում ժամկետն է:
6. Եթե արժեկտրոնի վճարումների քանակը անսահմանափակ է (perpetuity)՝ $N \rightarrow \infty$, $d \rightarrow \frac{1+y}{y}$, այսինքն՝ այս դեպքում պարտատոմսի դյուրացիան անկախ է արժեկտրոնի մեծությունից:

Որպես ժամանակի միավոր, հետաքրքրական է Մաքուլիի դյուրացիայի և պարտատոմսի մինչև մարում ժամկետի կապը: Մասնագիտական գրականությունում պարտատոմսի մինչև մարում

¹ Հաստատուն և հավասար պարբերականությամբ արժեկտրոնով, չի հանդիսանում տրոհում, թողարկողի և գնորդի իրավունքներով օպցիոնների բացակայությամբ, ապահովված չէ որևէ այլ ակտիվով:

Ժամկետայնության և Մաքուլիի դյուրացիայի կապը (երբ $\frac{t}{T} = 0$) հաճախ ներկայացվում է գծապատկերի տեսքով (Գծապատկեր 2), որտեղ կարելի է նկատել Մաքուլիի դյուրացիայի հետևյալ հատկությունները [3,7].

Գծապատկեր 2. Մաքուլիի դյուրացիայի և մինչև մարում ժամկետի միջև կապը

7. Եթե պարտատոմսի գինը հավասար է անվանական արժեքին ($c = y$) կամ մեծ է անվանական արժեքից ($c > y$)՝ հավելավճարով, ապա Մաքուլիի դյուրացիան աճում է մինչև մարում ժամկետի աճի հետ. այսինքն՝ $d(N)$ -ը աճող ֆունկցիա է:
8. Եթե պարտատոմսի գինը փոքր է անվանական արժեքից ($c < y$)՝ զեղջադրույթով, ապա Մաքուլիի դյուրացիան, մինչև մարում ժամկետի աճի հետ, նախ աճում է, ապա նվազում. այսինքն՝ գոյություն ունի N_0 ժամկետայնություն այնպես, որ $d(N) < d(N_0), N < N_0$ և $d(N) > d(N_0), N > N_0$:

Ստորև ներկայացնենք 7-րդ և 8-րդ հատկությունների ապացույցները:

➤ Նախ, երբ $c = y$. (3)-ից կարող ենք ստանալ, որ $d = \frac{1+y}{y} \left(1 - \frac{1}{(1+y)^N} \right)$, որը ակնհայտ

աճում է N -ի աճի հետ:

$c \neq y$ դեպքերի համար դիտարկենք հետևյալ հավասարումը, որը կարելի է ստանալ (3)-ը ածանցելով ըստ N -ի.

$$\frac{\partial d}{\partial N} = \frac{[(y-c)(c(1+y)^N + y - c)] + [c(1+y)\ln(1+y)(1+y)^N] + [Nc(c-y)\ln(1+y)(1+y)^N]}{(c(1+y)^N + y - c)^2} \quad (5)$$

(5)-ի համարիչի առաջին բաղադրիչը ներկայացնենք հետևյալ տեսքով.

$$(y-c)(c(1+y)^N + y-c) = c(y-c)((1+y)^N - 1) + (y-c)^2 = c(y-c)((1+y)^N - 1) + (y-c)y$$

և նշանակենք

$$A \equiv [(y-c)y + c(1+y)\ln(1+y)(1+y)^N], B \equiv [Nc(c-y)\ln(1+y)(1+y)^N - c(c-y)((1+y)^N - 1)]:$$

Արդյունքում (5) -ը կբերվի հետևյալ տեսքին.

$$\frac{\partial d}{\partial N} = \frac{A+B}{(c(1+y)^N + y-c)^2} \quad (6)$$

Գնահատենք A և B բաղադրիչները՝ օգտագործելով հետևյալ երեք հայտնի անհավասարությունները [4].

- $(1+y)^N \geq 1$, երբ $y > 0, N \geq 0$:
- $(1+y)\ln(1+y) > y$, երբ $y > 0$:
- $\ddot{a}_N \leq N$, երբ $y > 0, N \geq 0$, որտեղ $\ddot{a}_N = (1+y) \frac{1-(1+y)^{-N}}{y}$:

$A = (y-c)y + c(1+y)\ln(1+y)(1+y)^N > (y-c)y + cy(1+y)^N \geq y^2 - cy + cy > 0$: Այսինքն, անկախ y, c ցուցանիշների հարաբերակցությունից (6) հավասարման համարիչի առաջին գումարելին միշտ դրական է: Մինչդեռ նույնը պնդել (6) հավասարման համարիչի երկրորդ գումարելու մասին չի կարելի: y, c ցուցանիշների տարբեր հարաբերակցությունների դեպքում նշված գումարելին կարող է լինել և՛ բացասական, և՛ ոչ բացասական: Սակայն, այն դեպքում

➤ երբ $c > y$,

$$B = c(c-y)(1+y)^N (N \ln(1+y) - (1-(1+y)^{-N})) > c(c-y)(1+y)^N \left(N \frac{y}{1+y} - \ddot{a}_N \frac{y}{1+y} \right) \geq 0 \quad (7)$$

Ուստի, երբ $c > y$, ապա $\frac{\partial d}{\partial N} = \frac{A+B}{(c(1+y)^N + y-c)^2} > 0$, հետևաբար հավելավճարով պարտատոմսի

համար Մաքուլիի դյուրացիան աճում է մինչև մարում ժամկետայնության աճի հետ. $d(N)$ -ը աճող ֆունկցիա է:

➤ Այն դեպքում, երբ $c < y$, կարելի է ենթադրել, որ հնարավոր են B -ի և հետևաբար (6)-ի և՛ բացասական, և՛ ոչ բացասական արժեքներ, որը կարող ենք ստուգել՝ լուծելով $\frac{\partial d}{\partial N} = 0$ հավասարումը:

Պարզ ձևափոխություններից հետո ստացվում է հետևյալ անդրադարձ հավասարումը [5].

$$N_0 = \frac{y-c}{c \ln(1+y)} \left(\frac{1}{1+y} \right)^{N_0} + \frac{1}{\ln(1+y)} + \frac{1+y}{y-c} \quad (8)$$

Ցույց տանք, որ (8)-ը ունի միակ լուծում: Այն կարելի է բերել $f(x) = \alpha \cdot \beta^x + \gamma - x, 0 < \beta < 1, \alpha > 0, \gamma > 0, x \geq 0$ ֆունկցիայի 0-ի գոյությունը ապացուցելուն,

որտեղ $\alpha = \frac{y-c}{c \ln(1+y)}$, $\beta = \frac{1}{1+y}$, $\gamma = \frac{1}{\ln(1+y)} + \frac{1+y}{y-c}$: $f(+\infty) = -\infty$, $f(0) = \alpha + \gamma > 0$ և քանի որ $f(x)$ -ը անընդհատ է, ապա $\exists x_0 \in (0, +\infty)$ *s.t.* $f(x_0) = 0$ ՝ ըստ միջին արժեքի թեորեմի: Իսկ միակությունը բխում է նրանից, որ $x = \alpha\beta^x + \gamma$ հավասարման ձախ մասում աճող, իսկ աջում նվազող ֆունկցիաներ են, հետևաբար, եթե դրանք հատվում են, ապա հատման կետը միակն է: Այսինքն (3)-ը ունի կրիտիկական կետ ($c < y$): Մյուս կողմից, քանի որ $\left. \frac{\partial^2 d}{\partial N^2} \right|_{N=N_0} = \frac{(c-y)\ln(1+y)}{c(1+y)^{N_0} + y-c} < 0$, ուստի այդ կետը մաքսիմումի կետ է: Հետևաբար ապացուցված է նաև 8-րդ հատկությունը:

Վերոնշյալ արդյունքներից կարելի է կատարել նաև հետևյալ եզրահանգումները.

9. Ձեռչաղրույքով պարտատոմսի համար դյուրացիան մինչև մարում ժամկետայնությունից կախված աճում է մինչև $N_0 \cong \frac{1}{y} + \frac{1+y}{y-c} + \frac{y-c}{yc(1+y)^{N_0}}$ պահը, ապա նվազում է,
10. Օրինակի միջոցով հեշտությամբ կարելի է ցույց տալ, որ N_0 -ի և $(y-c)$ -ի միջև ուղիղ կապ չկա:
11. Ձեռչաղրույքով պարտատոմսի համար, երբ $y \rightarrow c- \Rightarrow N_0 \rightarrow +\infty$:

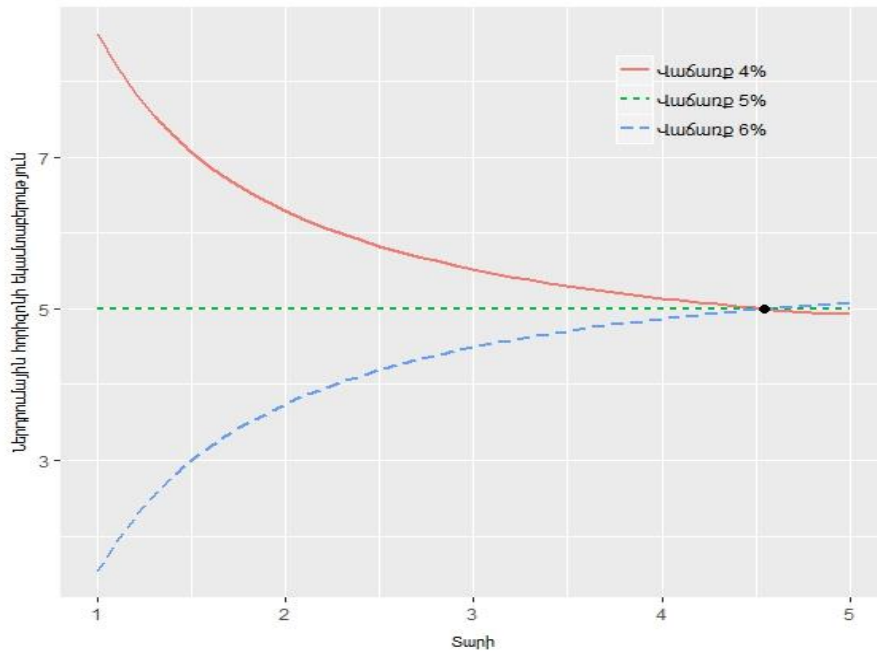
Քանի որ, ինչպես վերը նշվեց, Մաքուլիի դյուրացիան ժամանակի միավոր է, հետաքրքրական է նաև դրա կապը ներդրումային հորիզոնի հետ: Հայտնի է, որ փոփոխվող տոկոսադրույքների պայմաններում պարտատոմսի Մաքուլիի դյուրացիայից կարճ կամ երկար ներդրումային հորիզոնի դեպքերում կստացվեն տարբեր տարեկանացված ՆՀԵ-ներ (ներդրումային հորիզոնի եկամտաբերություն) [6]: Ներդրումային հորիզոնի երկարության և տարեկանացված ՆՀԵ-ի կապը դիտարկենք հետևյալ օրինակով: Դիցուք ձեռք է բերվում 5% մինչև մարում եկամտաբերությամբ, 5% տարեկան արժեկտրոնով, 5 տարի մինչև մարում ժամկետով պարտատոմս, որի Մաքուլիի դյուրացիան մոտ 4.55 է:

Դիտարկենք առօրյա հետո՝ մինչև հաջորդ արժեկտրոնի վճարումը, տոկոսադրույքների հետևյալ սցենարները. տոկոսադրույքը մնում է անփոփոխ, տոկոսադրույքը բարձրանում կամ իջնում է՝ դառնալով համապատասխանաբար 6% և 4%, այնուհետև մնում անփոփոխ: Դիտարկենք տարեկանացված ՆՀԵ-ի փոփոխությունը ժամանակից կախված երեք վերոնշյալ դեպքերում, երբ ներդրումային հորիզոնը գերազանցում է մեկ տարին (Գծապատկեր 3):

Տոկոսադրույքների փոփոխության դեպքում եկամտաբերության վրա ազդում են երկու գործոններ՝ գնի փոփոխությունը և վերաներդրումից եկամուտը: Տոկոսադրույքի նվազման դեպքում գնի փոփոխությունից հավելյալ եկամուտը գերազանցում է ցածր տոկոսադրույքով վերաներդրման ազդեցությանը մինչև որոշակի պահ, և ժամանակահատվածի տարեկանացված ՆՀԵ-ն մեծ է սկզբնական մինչև մարում եկամտաբերությունից, որից հետո վերաներդրման ազդեցությունը գերակշռում է, և ժամանակահատվածի տարեկանացված ՆՀԵ-ն փոքր է սկզբնական մինչև մարում եկամտաբերությունից: Հակառակը տեղի ունի տոկոսադրույքի աճի դեպքում: Տոկոսադրույքների անփոփոխ մնալու դեպքում, երբ առօրյա և վաճառքի պահերին գները հաշվարկվում են միևնույն մինչև մարում եկամտաբերությամբ և պարտատոմսի արժեկտրոնները վերաներդրվում են սկզբնական մինչև մարման եկամտաբերության դրույքով, տարեկանացված ՆՀԵ-ն չի տարբերվում մինչև մարում եկամտաբերությունից [7]: Գծապատկերից պարզ է նաև, որ գոյություն ունի ժամանակի այնպիսի պահ,

երբ թե՛ տոկոսադրույքների աճի, թե՛ նվազման դեպքում ներդրման տարեկանացված ՆՀԵ-ն հավասարվում է պարտատոմսի սկզբնական մինչև մարում եկամտաբերությանը:

Գծապատկեր 3. Տարեկանացված ներդրումային հորիզոնի եկամտաբերությունը տարբեր սղենարների դեպքում²

Ցույց տանք, որ տոկոսադրույքի աճի, նվազման և անփոփոխ մնալու դեպքերում ՆՀԵ-ը համապատասխանաբար աճող, նվազող և հաստատուն ֆունկցիա է ըստ ներդրումային հորիզոնի, և ընդհանուր դեպքում այն պահը, երբ ՆՀԵ-ները հավասարվում են, մոտ է պարտատոմսի Մաքուրի դյուրացիային:

Դիցուք ունենք պարտատոմս y_0 տարեկան մինչև մարում եկամտաբերությամբ, որը մինչև առաջին արժեկտրոնի վճարումը փոխվում է՝ դառնալով $y_1, y_1 \neq y_0$: Դիտարկենք ժամանակի որոշակի t պահ, և ենթադրենք, որ այն գտնվում է ինչ-որ $(k, k + 1]$ միջակայքում, $k = \overline{0, N - 1}$: Այս կետում պարտատոմսն իրացնելու դեպքում ՆՀԵ-ն ստացվում է հետևյալ երկու բաղադրիչներից [8].

- Մինչև t պահը ստացված արժեկտրոնների և դրանց վերաներդրումից եկամտից.
 $CR = C(1 + y_1)^{-1} + C(1 + y_1)^{-2} + \dots + C(1 + y_1)^{-k}$ և

- Գնի փոփոխությունից՝ $P_t(y_1)$ - պարտատոմսի փոփոխված գինը t պահին y_1 եկամտաբերության դեպքում. $P_t(y_1) = \frac{C}{(1 + y_1)^{k+1-t}} + \frac{C}{(1 + y_1)^{k+2-t}} + \dots + \frac{C}{(1 + y_1)^{n-t}}$

Այսպիսով, ՆՀԵ-ն հավասար է.

² Միտումը նույնն է նաև մինչև մեկ տարի հատվածում:

$$\mathcal{LZT} = \frac{CR + P_t(y_1)}{P_0(y_0)} - 1, \quad (9)$$

որտեղ $P_0(y_0)$ -ը պարտատոմսի գինն է 0 պահին, երբ պարտատոմսի եկամտաբերությունը հավասար է y_0 : Կատարելով որոշ ձևափոխություններ՝ կստանանք.

$$\begin{aligned} \mathcal{LZT} &= \frac{C(1+y_1)^{t-1} + C(1+y_1)^{t-2} + \dots + C(1+y_1)^{t-k} + \frac{C}{(1+y_1)^{k+1-t}} + \frac{C}{(1+y_1)^{k+2-t}} + \dots + \frac{C}{(1+y_1)^{n-t}}}{P_0(y_0)} = \\ &= (1+y_1)^t \frac{\frac{C}{1+y_1} + \frac{C}{(1+y_1)^2} + \dots + \frac{C}{(1+y_1)^k} + \frac{C}{(1+y_1)^{k+1}} + \frac{C}{(1+y_1)^{k+2}} + \dots + \frac{C}{(1+y_1)^n}}{P_0(y_0)} = (1+y_1)^t \frac{P_0(y_1)}{P_0(y_0)} \end{aligned}$$

Նշանակենք R -ով տարեկանացված ՆՇԵ-ն, որը հավասար կլինի.

$$R = \left(\frac{CR + P_t(y_1)}{P_0(y_0)} \right)^{\frac{1}{t}} - 1 = (1+y_1) \times \left(\frac{P_0(y_1)}{P_0(y_0)} \right)^{\frac{1}{t}} - 1 \quad (10)$$

Տարեկանացված ՆՇԵ-ի կախվածությունը ներդրումային հորիզոնից պարզելու համար դիտարկենք R -ի ածանցյալը t -ից.

$$\frac{\partial R}{\partial t} = (1+y_1) \times \left(\frac{P_0(y_1)}{P_0(y_0)} \right)^{\frac{1}{t}} \times \left(-\frac{1}{t^2} \right) \times \ln \left(1 + \frac{P_0(y_1) - P_0(y_0)}{P_0(y_0)} \right) \quad (11)$$

(11)-ի նշանը կախված է $P(y_1)$ և $P(y_0)$ հարաբերակցությունից: Դիտարկենք տոկոսադրույքի նվազման դեպքը, այսինքն՝ $y_1 < y_0$: Նախ, տոկոսադրույքների նվազման պահին, երբ դեռևս բացակայում է արժեկտրոնային եկամտաբերության ազդեցությունը, ՆՇԵ-ի վրա ազդում է միայն գնի փոփոխությունը ձևափոխված դյուրացիայի և տոկոսադրույքի փոփոխության արտադրյալի չափով [7], ուստի տոկոսադրույքի նվազման պահին ՆՇԵ գերազանցում է սկզբնական մինչև մարում եկամտաբերությանը: $y_1 < y_0$ դեպքում $\frac{\partial R}{\partial t} < 0$, ուստի տարեկանացված ՆՇԵ-ն նվազում է ողջ ներդրումային հորիզոնի ընթացքում: Հակառակը տեղի ունի տոկոսադրույքի աճի դեպքում:

Այժմ դիտարկենք այն կետը, որտեղ հավասարվում են քննարկվող երեք դեպքերում տարեկանացված ՆՇԵ-ները, ենթադրենք, որ այն գտնվում է ինչ-որ $(k, k+1]$ միջակայքում, $k = \overline{0, N-1}$ Նշանակենք այդ կետը t_0 -ով: Հավասարեցնելով տոկոսադրույքի փոփոխման և անփոփոխ մնալու դեպքերում տարեկանացված ՆՇԵ-ները (որը վերջին դեպքում պարտատոմսի սկզբնական մինչև մարում եկամտաբերությունն է), կստանանք.

$$(1+y_1) \times \left(\frac{P(y_1)}{P(y_0)} \right)^{\frac{1}{t_0}} - 1 = y_0 \quad (12)$$

Կատարելով որոշակի ձևափոխություններ և օգտվելով այն հանգամանքից, որ փոքր x -երի դեպքում $\ln(1+x) \cong x$ ՝ կստանանք.

$$\frac{1}{t_0} \ln\left(1 + \frac{P(y_1) - P(y_0)}{P(y_0)}\right) = -\ln\left(1 + \frac{y_1 - y_0}{1 + y_0}\right) \Leftrightarrow \frac{1}{t_0} \left(\frac{P(y_1) - P(y_0)}{P(y_0)}\right) \cong -\left(\frac{y_1 - y_0}{1 + y_0}\right)$$

$$t_0 \cong -\frac{P(y_1) - P(y_0)}{P(y_0)} \times \frac{1 + y_0}{y_1 - y_0} = -\frac{P(y_1) - P(y_0)}{y_1 - y_0} \times \frac{1}{P(y_0)} (1 + y_0) \cong -\frac{1}{P(y_0)} \frac{\partial P}{\partial y} \Big|_{y=y_0} (1 + y_0) =$$

$$= md \times (1 + y_0)$$

Վերջին քայլում օգտվեցինք ձևափոխված դյուրացիայի սահմանումից՝ ենթադրելով, որ $y_1 - y_0 \cong 0$: Օգտվելով (4)-ից ի վերջո կստանանք, որ

$$t_0 \cong d \tag{13}$$

Ամփոփելով ստացված արդյունքը, ներկայացնենք Մաքուլիի դյուրացիայի ևս երկու հասկոթյուն.

12. *Եթե տոկոսադրույքներն փոխվում են, և ներդրումային հորիզոնը հավասար է Մաքուլիի դյուրացիային, ապա տարեկանացված ՆՀԵ-ն հավասար է առքի մինչև մարում եկամտաբերությանը:*
13. *Եթե տոկոսադրույքները բարձրանում են, և ներդրումային հորիզոնը ավելի փոքր (մեծ) է քան Մաքուլիի դյուրացիան, ապա տարեկանացված ՆՀԵ-ն փոքր (մեծ) է առքի մինչև մարում եկամտաբերությունից, և հակառակը: Հակառակը տեղի ունի տոկոսադրույքների նվազման դեպքում:*

Գրականություն

1. **F.R.Macaulay.** Some Theoretical Problems Suggested by the Movements of Interest Rates, Bond Yields, and Stock Prices in the U.S. since 1856. New York: National Bureau of Economic Research 1983
2. **R.L.Weil.** Macaulay's Duration: An Appreciation, The Journal of Business, Volume 46 Number 4, October 1973
3. **D.Lovelock, M.Mendel, L. Wright.** An Introduction to Mathematics of Money, Springer 2007
4. **László Kozma.** Useful Inequalities Cheat Sheet
5. **G.A.Hawawini.** On the Relationship between Macaulay's Bond Duration and the Term to Maturity, Economic Letters, January 1984
6. **B.Pettit, J.E.Pinto, W.L.Pirie.** Fixed Income Analysis, 3rd edition, CFA Institute 2015
7. **D.Smith.** Bond Math, Wiley 2011
8. **K.N.Tiwari.** Investment Horizon, Duration, and Market Rate Variations: Functionality of the New ROR, Journal of Financial and Strategic Decisions, Volume 12 Number 2, Fall 1999
9. **D.J.Bolder.** Fixed- Income Portfolio Analytics, Springer 2015

Ա.Գ.Գալստյան, Լ.Օ.Արոյան, Վ.Ա.Մելիկ-Փարսադանյան

О нескольких свойствах дюрации Маколея

Дюрация важнейшая концепция на рынке инструментов с фиксированным доходом. Известны несколько дюраций, такие как дюрация Маколея, модифицированное дюрация, эффективное дюрация, спред дюрация, которые имеют широкое применение в управлении портфелем ценных бумаг и в функциях управления рисками. В данной работе рассматривается дюрация Маколея, его свойства и применение в в анализе ценных бумаг с фиксированным доходом.

Ключевые слова. *Дюрация Маколея, модифицированная дюрация, срок погашения, горизонт инвести, доход инвестиционного горизонта.*

A.G.Galstian, L.H.Aroyan, V.A.Melik-Parsadanyan
Macaulay's Duration: Some Properties

Duration is an important concept in fixed income security analysis. There are several duration measures that are widely applied in portfolio and risk management: Macaulay's, modified, effective, spread, spot etc. In this paper Macaulay's duration and some properties and applications in fixed income are well presented.

Keywords. *Macaulay's duration, modified duration, time to maturity, investment horizon, holding period return.*

Գալստյան Անի - ԵՊՀ Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի մագիստրոս

Հարոյան Լևոն - ԵՊՀ Մաթեմատիկայի և մեխանիկայի ֆակուլտետի մագիստրոս

Մելիք - Փարսադանյան Վահագն, CFA - ՀՀ կենտրոնական բանկ